KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 16 päivänä joulukuuta 2003,

EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan mukaisesta menettelystä Wieland Werke AG:tä, Outokumpu Copper Products OY:tä, Outokumpu Oyj:tä, KM Europa Metal AG:tä, Tréfimétaux SA:ta ja Europa Metalli SpA:ta vastaan

(Asiassa C.38.240 — Teollisuusputket) [1]

(tiedoksiannettu numerolla K(2003) 4820)

(Ainoastaan italian-, ranskan-, saksan- ja suomenkieliset tekstit ovat todistusvoimaiset)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2004/421/EY)

Komissio teki 16. joulukuuta 2003 päätöksen EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan mukaisesta menettelystä. Asetuksen N:o 17 [2] *21 artiklan määräysten mukaisesti komissio julkaisee osapuolten nimet ja päätöksen keskeisen sisällön ottaen huomioon liikesalaisuuksien suojelemiseen liittyvät yritysten oikeutetut edut. Päätöksen koko teksti, josta on poistettu luottamukselliset tiedot, on saatavilla asian todistusvoimaisilla kielillä ja komission työkielillä kilpailun pääosaston verkkosivuilla osoitteessa: http://europa.eu.int/comm/competition/index_en.html.*

I. YHTEENVETO RIKKOMISESTA

Päätöksen osoitus ja rikkomisen luonne

(1) Tämä päätös on osoitettu Wieland Werke AG:lle (jäljempänä 'Wieland Werke'), Outokumpu Copper Products OY:lle ('OCP') ja Outokumpu Oyj:lle (joihin viitataan jäljempänä yhteisesti nimellä 'Outokumpu'), KM Europa Metal AG:lle ('KME' tai 'KM Europa Metal'), Tréfimetaux SA:lle ('TMX' tai 'Tréfimétaux') ja Europa Metalli SpA:lle ('EM' tai 'Europa Metalli').

(2) Yritykset, joille päätös on osoitettu, ovat syyllistyneet Euroopan yhteisön perustamissopimuksen (jäljempänä 'perustamissopimus') 81 artiklan 1 kohtaan sekä, 1 päivästä tammikuuta 1994 alkaen, Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen (jäljempänä 'ETA-sopimus') 53 artiklan 1 kohtaan kohdistuneeseen yhteen, monimutkaiseen ja jatkuvaan rikkomiseen lähes koko Euroopan talousalueella sopimalla keskenään hinnoista, jakamalla markkinoita ja vaihtamalla luottamuksellista tietoa kuparisten teollisuusputkien markkinoilla.

Vastuun jakaminen

(3) Outokumpu Oyj syyllistyi rikkomiseen toukokuusta 1988 joulukuuhun 1988, jolloin sen teollisuusputkitoiminta siirrettiin vastaperustetulle tytäryhtiölle OCP:lle, joka jatkoi rikkomista. Siitä lähtien kun OCP perustettiin joulukuussa 1988, se on ollut kokonaan Outokumpu Oyj:n omistuksessa. Emoyhtiö ja sen kokonaan omistama tytäryhtiö ovat yhteisvastuussa rikkomisesta tytäryhtiön muodostamisen jälkeen.

(4) KME-ryhmittymän osalta, johon kuuluvat KM Europa Metal (Saksa), Tréfimétaux (Ranska) ja Europa Metalli (Italia), voidaan erottaa vastuunjakoa ajatellen kaksi ajanjaksoa. Ensimmäisellä ajanjaksolla, joka ulottui vuodesta 1988 vuoteen 1995, KME:n katsotaan olleen EM:stä ja TMX:stä erillinen yritys huolimatta siitä, että niiden omistajayhtiö Società Metallurgicà Italiana ('SMI') hankki omistukseensa enemmistön KME:n osakekannasta vuonna 1990. KME:n johtoryhmä ja operatiivinen johto yhdistettiin osittain EM:n ja TMX:n vastaavien elinten kanssa vasta ryhmittymän rakenneuudistuksen jälkeen vuonna 1995, jolloin KME hankki EM:n ja TMX:n kokonaan omistukseensa. Vuosina 1995—2001 KME-ryhmittymän yritysten katsotaan muodostaneen markkinoilla yhden ainoan taloudellisen yksikön, joka on yhteisvastuussa rikkomisesta kyseisellä ajanjaksolla.

[1] Neuvoa-antavan komitean lausunto (EUVL C 102, 28.4.2004).
[2] EYVL 13, 21.2.1962, s. 204/62, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 1216/1999 (EYVL L 148, 15.6.1999, s. 5).

(5) Vuosina 1988—1995 Europa Metallin ja sen kokonaan omistaman tytäryhtiön TMX:n katsotaan muodostaneen yhden taloudellisen yksikön ja yhden ainoan yrityksen, joka on yhteisvastuussa rikkomisesta.

Rikkomisen kesto

(6) Yritykset osallistuivat rikkomiseen ainakin seuraavasti:

a) Wieland Werke AG 3 päivästä toukokuuta 1988 22 päivään maaliskuuta 2001;

b) Outokumpu Oyj yksin 3 päivästä toukokuuta 1988 30 päivään joulukuuta 1988 ja yhdessä Outokumpu Copper Products Oy:n kanssa 31 päivästä joulukuuta 1988 22 päivään maaliskuuta 2001;

c) Outokumpu Copper Products OY 31 päivästä joulukuuta 1988 22 päivään maaliskuuta 2001 (yhdessä Outokumpu Oyj:n kanssa);

d) KM Europa Metal AG yksin 3 päivästä toukokuuta 1988 19 päivään kesäkuuta 1995 ja yhdessä Tréfimétaux SA:n ja Europa Metalli SpA:n kanssa 20 päivästä kesäkuuta 1995 22 päivään maaliskuuta 2001;

e) Europa Metalli SpA. yhdessä TMX:n kanssa 3 päivästä toukokuuta 1988 19 päivään kesäkuuta 1995 ja yhdessä KM Europa Metal AG:n ja Tréfimétaux SA:n kanssa 20 päivästä kesäkuuta 1995 22 päivään maaliskuuta 2001;

f) Tréfimétaux SA yhdessä Europa Metalli SpA:n kanssa 3 päivästä toukokuuta 1988 19 päivään kesäkuuta 1995 ja yhdessä KM Europa Metal AG:n ja Europa Metalli SpA:n kanssa 20 päivästä kesäkuuta 1995 22 päivään maaliskuuta 2001.

Kuparisten teollisuusputkien markkinat

(7) Kupariputket jaetaan tavallisesti kahteen tuoteryhmään: vesi-, öljy-, kaasu- ja lämmityslaitteissa käytettävät vesi- ja viemäriputket ja teollisuusputket, jotka jaetaan alaryhmiin käyttötarkoituksen mukaan. Teollisuusputkien tärkein käyttökohde määrällisesti mitattuna on ilmastointi- ja jäähdytysteollisuus, mutta niitä käytetään myös teollisuuden putkiyhteissä, jäähdytyksessä, kaasulämmittimissä, suodatuskuivureissa ja tietoliikenteessä.

(8) Teollisuusputket ja erityisesti ilmastointi- ja jäähdytysputket toimitetaan yleensä hehkutettuina ja kerroksittain keloille käärittyinä (level wound coils, LWC), ja putkien pituus voi olla jopa useita kilometrejä. LWC-putket, joita päätös koskee, otettiin käyttöön 1980-luvulla korvaamaan suorat putket. Ne kehitettiin erityisesti ilmastointilaitteiden tuottajien automatisoituja tuotantolinjoja varten. Toisin kuin vesi- ja viemäriputkia teollisuusputkia ei yleensä myydä saniteettitarvikkeiden tukkumyyjille vaan suoraan niitä käyttäville teollisuusasiakkaille, laitevalmistajille tai osien valmistajille. Yleensä teollisuusputkien lisäarvo on suurempi kuin vesi- ja viemäriputkien lisäarvo. Myös vesi- ja viemäriputkien ja teollisuusputkien tuotantokustannukset eroavat huomattavasti toisistaan.

(9) LWC-putkien markkina-arvo Euroopan talousalueella oli arviolta noin 290 miljoonaa euroa vuonna 2000. Tällä hetkellä suurimpia LWC-putkien tuottajia Euroopassa ovat KME (EM ja TMX mukaan luettuina), Outokumpu ja Wieland Werke. Näiden yritysten osuus on yhteensä noin 75—85 prosenttia ETA:n markkinoista. Muita merkittäviä tuottajia Euroopan markkinoilla ovat Feinrohren S.p.A. (Italia) ja Halcor S.A. (Kreikka).

Kartellin toiminta

(10) Kartelli toimi Sveitsissä perustetun ilmastointi- ja jäähdytysputkien laadusta huolehtivan Cuproclima Quality Association for ACR Tubes -yhdistyksen (jäljempänä 'Cuproclima') puitteissa, jonka keskeinen tavoite oli kehittää ilmastointi- ja jäähdytysputkia varten laatustandardi. Viimeistään keväällä 1988 Cuprocliman jäsenet, päätöksen kohteena olevat yritykset mukaan luettuina, laajensivat yhteistyötään kilpailukysymyksiin. Hintoja, asiakkaita, yksittäisiä myyntimääriä ja markkinaosuuksia koskevat keskustelut käytiin yleensä Cuprocliman toisena kokouspäivänä sen jälkeen kun virallinen asialista oli käyty läpi. Epävirallisia kokouksia varten ei laadittu asiakirjoja, ja kokouksia pidettiin yleensä ainakin kerran keväällä ja kerran syksyllä, toisinaan useamminkin.

(11) Näissä kokouksissa kyseiset tuottajat sopivat keskenään hintatavoitteista ja muista teollisuusputkien kaupallisista ehdoista, koordinoivat hinnankorotuksia ja sopivat asiakkaiden ja markkinaosuuksien jakamisesta Euroopan alueella. Yleensä syyskokouksissa sovittiin tavoitehinnoista seuraavalle vuodelle, ja kevätkokouksessa valvottiin sovittujen periaatteiden noudattamista vertailemalla tietoja myynnistä ja markkinaosuuksista. Myyntiä, markkinaosuuksia ja hintoja koskevien luottamuksellisten tietojen vaihdon lisäksi osanottajat nimittivät keskuudestaan markkinajohtajat, jotka olivat vastuussa tietyistä alueista ja asiakkaista ja keräsivät markkinatietoja ja valvoivat asiakaskäyntejä.

II. **SAKOT**

Perusmäärä

(12) Rikkominen koostuu pääasiassa hintojen vahvistamiseen ja markkinoiden jakamiseen liittyvistä menettelytavoista, jotka merkitsevät hyvin vakavaa perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohtaan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohtaan kohdistuvaa rikkomista. Kartelli kattoi koko yhteismarkkina-alueen ja suurimman osan Euroopan talousalueesta sen perustamisen jälkeen. On näytetty toteen, että kartellijärjestelyjä myös toteutettiin käytännössä ja että niillä on täytynyt olla vaikutusta markkinoihin, vaikkei tästä voidakaan esittää tarkkaa määrällistä arviota. Sen tähden komissio katsoo, että kyseiset yritykset ovat syyllistyneet hyvin vakavaan rikkomiseen.

Erilainen kohtelu

(13) Kun on kyse erittäin vakavasta kilpailusääntöjen rikkomisesta, todennäköisten sakkojen porrastaminen mahdollistaa yritysten erilaisen kohtelun, jotta voidaan ottaa huomioon rikkomiseen syyllistyneiden todelliset taloudelliset mahdollisuudet vaarantaa kilpailua merkittävästi ja jotta sakko voidaan määrätä niin suureksi, että se vaikuttaa rikkomista estävästi.

(14) Tässä tapauksessa yritykset on jaettu kahteen luokkaan. KME-ryhmittymän markkinaosuus oli 30—50 prosenttia, joten se oli suurin toimija LWC-putkien markkinoilla Euroopan talousalueella vuonna 2000, joka oli rikkomisen viimeinen täysi vuosi. Se sijoitetaan sen tähden ensimmäiseen luokkaan. Outokumpu ja Wieland Werke, joiden markkinaosuudet vaihtelivat 10 ja 20 prosentin välillä, sijoitetaan toiseen luokkaan, joka koostuu keskikokoisiksi toimijoiksi LWC-putkien markkinoilla Euroopan talousalueella katsotuista yrityksistä.

(15) KME-ryhmittymän osalta komissio ottaa huomioon rikkomisen aikana tapahtuneet yritysjärjestelyt, joten sakon perusmäärä jaetaan osiin, jotka määrätään ryhmittymään kuuluville yrityksille.

Kesto

(16) Wieland Werke, Outokumpu, KM Europa Metal, Tréfimétaux ja Europa Metalli rikkoivat perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohtaa ja ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohtaa (sen voimaantulosta eli 1 päivästä tammikuuta 1994 alkaen) ainakin 3 päivästä toukokuuta 1988 22 päivään maaliskuuta 2001 eli 12 vuoden ja 10 kuukauden ajan.

(17) Vaikka KME-ryhmittymän yksiköt osallistuivat rikkomiseen koko sen keston ajan, niiden kuuluminen eri yrityksiin rikkomisen aikana otetaan huomioon laskettaessa sakon määrän korottamista rikkomisen keston perusteella. Vuosien 1988—1995 osalta korotus lasketaan erikseen KME AG:lle sekä EM:n ja TMX:n muodostamalle yritykselle. Vuosien 1995—2001 osalta sakon määrän nostaminen rikkomisen keston perusteella koskee koko KME-ryhmittymää.

Raskauttavat olosuhteet

(18) Komissio piti raskauttavana seikkana sitä, että Outokumpu Oyj oli syyllistynyt toistuvaan rikkomiseen, sillä se oli ollut ruostumattomasta teräksestä valmistettuja kylmävalssattuja levyjä koskevan komission päätöksen 90/417/EHTY ([1]) kohteena samantyyppisen rikkomisen johdosta.

([1]) EYVL L 220, 15.8.1990, s. 28.

Lieventävät olosuhteet

(19) Komissio on ottanut Outokummun osalta lieventävänä seikkana huomioon sen, että Outokumpu on tehnyt komission kanssa yhteistyötä muutenkin kuin sakkojen määräämättä jättämistä tai lieventämistä koskevan vuonna 1996 annetun tiedonannon perusteella. Outokumpu paljasti ensimmäisenä komissiolle teollisuusputkikartellin koko keston. Niiden todisteiden perusteella, joita komissio oli kerännyt ennen Outokummun tekemää sakkojen määräämättä jättämistä tai alentamista koskevaa pyyntöä, komissio oli pystynyt määrittämään jatkuvan rikkomisen kestoksi ainoastaan neljä vuotta. Outokummun yhteistyön ansiosta komissio pystyi toteamaan pitkäaikaisen rikkomisen, jonka kokonaiskesto oli 12 vuotta ja 10 kuukautta. Näin ollen Outokummun sakon perusmäärää alennetaan siten, että sakko vastaa sitä oletettua sakon määrää, joka Outokummulle olisi määrätty neljä vuotta kestäneestä rikkomisesta.

Vuonna 1996 annetun sakkojen määräämättä jättämistä tai lieventämistä koskevan tiedonannon soveltaminen

Sakkojen määrän merkittävä alentaminen (”D kohta”: 10—50 prosentin alennus)

(20) Kaikki päätöksen kohteena olevat yritykset tekivät komission kanssa yhteistyötä tutkimuksen aikana. Niihin voidaan soveltaa ainoastaan sakkojen määräämättä jättämisestä tai lieventämisestä vuonna 1996 annetun tiedonannon D kohtaa, sillä ne kaikki hakivat sakkojen määräämättä jättämistä tai lieventämistä vasta sen jälkeen, kun tutkimuksissa oli saatu riittävästi todisteita asiaa koskevan menettelyn käynnistämiseksi ja sakkojen määräämiseksi yrityksille vähintään neljä vuotta kestäneestä rikkomisesta.

(21) Outokumpu haki sakkojen määräämättä jättämistä tai lieventämistä heti komission tutkimusten jälkeen ja paljasti kartellin toiminnan vuosina 1988—2001. Outokummun varhaisessa vaiheessa tarjoaman laajamittaisen yhteistyön perusteella sille myönnetään 50 prosentin alennus sakon määrästä, joka sille olisi muuten määrätty.

(22) Wieland Werke ja KME suostuivat yhteistyöhön komission kanssa vasta yli puolitoista vuotta tutkimusten jälkeen. Lisäksi ne eivät ryhtyneet yhteistyöhön täysin vapaaehtoisesti vaan vasta kun komissio oli esittänyt yrityksille viralliset tietopyynnöt. Siksi niiden sakkoja alennettiin vähemmän kuin Outokummun: Wieland Werkelle myönnettiin 20 prosentin ja KME:lle 30 prosentin alennus. Ero johtuu siitä, että KME kuvasi komissiolle yksityiskohtaisemmin rikkomisen kestoa ja jatkuvuutta.

Päätös

1. Sakkoja määrätään seuraavasti:

a)	Wieland Werke AG:	20,79 miljoonaa euroa
b)	Outokumpu Oyj ja Outokumpu Copper Products Oy yhdessä:	18,13 miljoonaa euroa
c)	KM Europa Metal AG, Tréfimétaux SA ja Europa Metalli SpA yhdessä:	18,99 miljoonaa euroa
d)	KM Europa Metal AG:	10,41 miljoonaa euroa
e)	Europa Metalli SpA ja Tréfimétaux SA yhdessä:	10,41 miljoonaa euroa

2. Kyseisten yritysten on lopetettava välittömästi rikkominen, mikäli näin ei ole vielä tapahtunut. Yritysten on pidätyttävä vastedes harjoittamasta tässä asiassa todetun rikkomisen kaltaista toimintaa ja toteuttamasta toimenpiteitä, joilla on vastaavia tavoitteita tai seurauksia.